Din data de 1 februarie curent, Chişinăul a preluat preşedinţia în organele de bază ale Comunităţii Statelor Independente, printre care se numără Consiliul Şefilor de Stat, Consiliul Şefilor de Guvern, Consiliul Miniştrilor Afacerilor Externe, Consiliul Economic al CSI etc.

În aceeaşi zi, Preşedintele V. Voronin a participat la ceremonia de întronare a noului Patriarh al Moscovei şi al Întregii Rusii, Kirill, unde a reiterat necesitatea consolidării relaţiilor creştin-ortodoxe dintre Rusia şi RM, primind în acest sens aprobarea noului conducător al Bisericii Ortodoxe Ruse. Coincidenţa acestor evenimente cu perioada electorală din Republica Moldova generează anumite dezbateri vizavi de rolul şi locul lor pentru guvernarea comunistă, precum şi referitor la interconexiunea dintre acestea şi interesele actorilor regionali şi naţionali.

Viziuni paralele asupra intereselor naţionale ale RM

Prevederile Programului Preşedinţiei RM în cadrul CSI (prezentat la Minsk, 30 ianuarie 2009, de către Ambasadorul cu misiuni speciale al MAEIE, Efim Chilari), succedat de Priorităţile pentru integrarea europeană a RM în 2009, lansat în februarie curent, demonstrează un grad ridicat de magnetism al spaţiului post-sovietic (gestionat de Moscova) pentru Republica Moldova. Implicaţia proiectelor integraţioniste din cadrul CSI în politica externă moldovenească, de rând cu integrarea europeană, este condiţionată de legitimitatea acestora indusă de opinia publică autohtonă.

"Multivectorialism-ul" afirmat şi promovat de către şi în timpul guvernării comuniste poate fi explicat prin faptul că în prezent circa 50% din populaţia RM este pentru un parteneriat strategic cu Rusia, faţă de 20% pentru relaţii strânse cu UE şi România (Sondajul de Opinie Publică, octombrie 2008, IPP). Această percepţie este produsul influenţei puternice a surselor mass-media de origine rusă de pe piaţa mediatică autohtonă, relaţiilor speciale dintre reprezentanţii clasei politice locale cu factorii de decizie de la Moscova (descendenţi ai nomenclaturii sovietice etc.), interconexiunilor dintre actorii economici ai fostelor state ex-sovietice (inclusiv în ce priveşte fluctuaţiile de pe piaţa muncii), interdependenţelor umanitare şi cultural-religioase (conexiunile lingvistice şi subordonarea religioasă faţă de fosta metropolă) etc. Pe lângă aceste aspecte tradiţionale şi imanente spaţiului post-sovietic, problema CSI revine cu regularitate pe agenda publică şi politică din RM, în dependenţă de ciclurile electorale, atât în calitate de "punct" de atracţie, cât şi de respingere, pentru alegătorii din RM. Astfel, în 2001- CSI şi Uniunea Rusia-Belarus au fost utilizate de comunişti pentru a mobiliza electoratul rus şi cel pro-rus, în 2005 - drept urmare a prioritizării Occidentului şi integrării europene, PCRM a renunţat la argumentele politice pro-CSI şi Rusia.

Spre deosebire de alegerile precedente, în timpul campaniei electorale pentru scrutinul apropiat, CSI şi relaţiile preferenţiale cu Rusia sunt promovate cu aceeaşi intensitate ca şi integrarea europeană. Fuziunea poziţiilor privitor la orientarea externă a RM, adică integrarea europeană în tandem cu cea "eurasiatică" (preconizată prin intermediul Comunităţii Statelor Independente), reprezintă o necesitate a guvernării comuniste de a capta atenţia unor segmente cât mai largi de electorat, atât din rândul celui care simpatizează Rusia şi CSI, cât şi segmentul de orientare europeană. Suplimentarea programului electoral al PCRM cu subiectul integrării europene permite guvernării comuniste să realizeze câteva obiective stringente:

- Minimizarea impactului politic/electoral al retoricii pro-europene folosite de forţele politice de opoziţie şi eventuala excludere a acestora din competiţia electorală (diminuarea ponderii partidelor net pro-ruse şi/sau pro-europene).
- Infiltrarea graduală în spaţiul politic european cu urmărirea unor dividende politice şi economice de grup sau individuale (în condiţiile menţinerii guvernării comuniste la putere).

- Satisfacerea solicitărilor Moscovei de a tempera integrarea europeană şi a conecta RM la procesele din CSI, în schimbul sprijinului politico-electoral asigurat PCRM-ului de exponenţii factorului rus în perspectiva alegerilor electorale din aprilie 2009.
- Implicarea Occidentului şi Rusiei în procesul de reglementare a conflictului transnistrean, considerat obiectiv electoral neîndeplinit pentru PCRM şi unul personal principial pentru liderul comuniştilor, V. Voronin, care a evidenţiat faptul că planifică să rămână un actor central în viaţa politică după alegerile din 2009 (prin transferarea graduală a centrului decizional de la preşedinţie la Parlament şi ocuparea funcţiei de Spicher al legislativului).

Preşedinţia CSI - element al campaniei electorale a PCRM

Prevederile programului preşedinţiei RM în cadrul principalelor structuri CSI dezvăluite de diplomatul moldovean responsabil din cadrul MAEIE (Efim Chilari) demonstrează o dată în plus tendinţa părţii moldovene de a transforma RM într-un conductor ("punte") armonios dintre CSI şi UE. În timpul prezentării acestui document, Ambasadorul cu misiuni speciale al MAEIE, Efim Chilari, a notat faptul că ponderea geopolitică a RM este minoră, ceea ce face ca proximitatea europeană şi cea CSI-istă să fie folosită în alte scopuri. Această idee a fost propulsată anterior în discursul public de către şeful statului, V. Voronin, care de asemenea a criticat GUAM pentru ineficienţă şi a apreciat importanţa CSI, invocând necesitatea unei interconexiuni reciproce a acesteia cu proiectele europene. Utilizarea CSI-ului drept element electoral de către guvernarea comunistă poate fi dedusă în mod facil din Programul Preşedinţiei RM în cadrul acestei organizaţii. La studierea acestui document pot fi subliniate următoarele indicii, care demonstrează caracterul fictiv al numirii RM în calitate de preşedinte al CSI, precum şi caracterul electoral concentrat ale acestei decizii:

- În timpul preşedinţiei sale, RM trebuie să contribuie la continuarea dezvoltării şi consolidarea cooperării în cadrul CSI, în special în ce priveşte dimensiunea economică. Chiar

dacă RM nu a înfruntat consecinţe drastice ale crizei financiară mondiale, oricum aceasta nu deţine resursele necesare pentru a revigora anumite componente ale CSI, în special cea economică (Rusia este unica putere economică, politică etc. realmente capabilă să realizeze acest obiectiv, iar RM în orice caz poate reprezintă un subiect minor al tranzacţiilor din cadrul CSI).

- Finalizarea procesului de constituire a Zonei de Comerţ Liber şi celelalte acţiuni aferente ei necesită o activitate bilaterală şi multilaterală intensă şi eficientă din partea Chişinăului în raport cu ceilalţi participanţi. Semnificaţia mică a RM (în primul rând de natură geopolitică) catalogată cu mai multe ocazii de către liderii actualei puteri denotă capacitatea RM de a fi beneficiar şi consumator al produselor proceselor regionale, dar nicidecum de forţă motrică şi lider responsabil de derularea lor.
- Consolidarea securităţii energetice a statelor CSI. Or, RM dependentă 100% de livrările de gaze din Rusia şi de tranzitarea lor prin Ucraina, sensibilă din punctul de vedere al energiei electrice şi incompatibilă cu utilizarea surselor de energie alternativă, nu poate în nici-un fel să contribuie la îmbunătăţirea sistemului energetic al CSI.
- Intensificarea cooperării în domeniul politicilor pentru tineret, cu prilejul declarării anului tineretului în CSI pentru perioada 2009. În acest sens, RM urmează să elaboreze Strategia de dezvoltare a cooperării internaţionale între tinerii statelor CSI. Rezultatele modeste atinse de autorităţile moldovene, în cadrul măsurilor dedicate Anului Tineretului în 2008, exprimă dubii mari vizavi de posibilitatea acesteia de a înregistra anumite progrese în cadrul CSI. Din aceste considerente, la fel ca şi cu referire la RM, anul tineretului în CSI are o semnificaţie electorală pentru PCRM, care încearcă să mobilizeze tineretul rus sau cel pro-rus în contextul alegerilor parlamentare din 2009.

Totodată, cooptarea Republicii Moldova în calitate de preşedinte al structurilor principale din cadrul CSI, în condiţiile celebrării a 650 de ani de la "constituirea statului moldav" şi organizării alegerilor parlamentare, reprezintă mai degrabă o mişcare coordonată din timp de actuala guvernare cu Kremlinul, decât o decizie accidentală adoptată în baza unui regulament intern al CSI şi ne-influenţată politic. Chiar dacă comuniştii au decepţionat într-o anumită măsură Moscova, lipsa unei alternative politice viabile impune Kremlinul să-şi asume riscul susţinerii PCRM-ului. Primo, Republica Moldova este primul stat de pe spaţiul post-sovietic în care au loc alegeri parlamentare cruciale pentru viitorul influenţei ruse, dar şi pe fondul unei anumite scăderi în sondaje a principalei forţe politice pro-ruse (PCRM) şi inexistenţei unei alte forţe politice "preferabile" şi compatibile cu interesele ruse. Secundo, pierderea scrutinului în RM în favoarea partidelor pro-române şi pro-occidentale ar putea semnala şi cataliza o reacţie în lanţ în relaţie cu alte state din CSI, în care alegătorii vor fi chemaţi la urnele de vot (impotenţa factorului rusesc de a determina rezultatele alegerilor într-un stat mic de proporţii ca RM ar maximiza probabilitatea repetării insuccesului şi în Ucraina). De fapt, implicarea actorilor regionali în procesele electorale de pe spaţiul post-sovietic constituie o expresie a competiţiei dintre puteri, de aceea Rusia va încerca să participe în mod latent la alegerile din RM, Ucraina, posibil Georgia, pentru a-şi asigura condiţiile necesare pentru revigorarea influenţei sale în regiune. Acest interes al Moscovei este determinat de criza economică cu care se confruntă UE şi SUA (care diminuează considerabil capacităţile acestor actori). De asemenea, iniţiative politice semnificative adresate Europei de Est (spaţiului vestic al CSI), criticate şi suspectate de

autorităţile ruse, preconizate spre demarare în 2009 (Parteneriatul Estic), condiţionează Moscova să urgenteze şi să intensifice canalizarea eforturilor în scopul reabilitării prezenţei sale în aceste state (indiferent de faptul că economia rusă face faţă unor presiuni enorme legate de căderea preţurilor la hidrocarburi şi alte efecte nefaste ale crizei financiare şi economice mondiale).

În pofida faptului că potenţialul electoral al Preşedinţiei RM în cadrul CSI este primar în calculele guvernării comuniste, dar şi a Kremlinului, importanţa acestui mandat ar putea fi majoră în cazul unei surclasări a PCRM-ului de către alte forţe participante la alegeri. Aceasta ar putea juca un rol esenţial în ce priveşte temperarea procesului de re-orientare a RM către Vest sau asigurarea "asistenţei" PCRM-ului aflat în opoziţie etc.

Autor: **Denis Cenuşă, comentator politic**

Sursa: *cenusadi.wordpress.com*

{backbutton}